

Κεραμοποιία Δηλαβέρη: Το χρονικό μιας καταστροφής

Ο τίτλος αυτού το άρθρου θα μπορούσε να ήταν και «Μια χωματερή στο κέντρο της πόλης», αλλά για προσωπικούς λόγους ευαισθησίας δεν χρησιμοποιήθηκε. Οι φωτογραφίες, βέβαια, θα σας μιλήσουν μόνες τους για αυτήν την παράλειψη.

Πριν όμως τις φωτογραφίες, αξίζει να μάθουμε λίγα πράγματα για την Κεραμοποιία Δηλαβέρη. Ο Ευστάθιος Δηλαβέρης γεννήθηκε στον Καραβά Κυθήρων το 1855. Στον Πειραιά ήρθε σε νεαρή ηλικία και αρχικά, εργάστηκε ως κοσμηματογράφος, δηλαδή ζωγράφος οροφών και εργολάβος οικοδομών. Το 1888 ίδρυσε εργοστάσιο μωσαϊκών πλακών στη συμβολή των οδών Χαϊδαρίου και Κάστορος, όπου το 1900 το εργοστάσιο αυτό απασχολούσε 30 άτομα. Το 1897 επεκτείνει την επιχειρηματική του δραστηριότητα ιδρύοντας εργοστάσιο κεραμοποιίας μεταξύ των οδών Αγίου Διονυσίου, Κάστορος και Κέκροπος και λίγο αργότερα, το 1902, ένα ακόμη εργοστάσιο «ευρωπαϊκών κεράμων και μωσαϊκών πλακών», στην οδό Πειραιώς-Θηβών. Η κεραμοποιία το 1920 είχε τη δυνατότητα παραγωγής 4 εκατ. κεράμων γαλλικού τύπου και ομοστρογγυλού και 2 εκατ. πλινθων, με προσωπικό 150 ανδρών και 20 γυναικών. Στο εργοστάσιο, αρχικά, χρησιμοποιήθηκε καμίνι γερμανικού τύπου με ανεστραμμένη φλόγα που λειτουργούσε με γαιάνθρακες. Η βιομηχανία Δηλαβέρη εισήγαγε στην αγορά τα επιπέδα κεραμίδια (τύπου Μασσαλίας) και τους διάτρητους οπτόπλινθους που κατασκευάζονταν με ατμοκίνητα μηχανήματα και όχι πια με τις χειροκίνητες πρέσες και ξύλινα καλούπια της παραδοσιακής πλινθοκεραμο-



Ο Κρίτων Δηλαβέρης

ΤΟΥ

Γιώργου Βεράνη

“

Δυστυχώς για το ιστορικό κτίριο, ο χώρος αυτός βεβηλώνεται καθημερινά από ανθρώπους και φορείς που θέλουν να τον εκμεταλλευτούν «εν αγνοία» ακόμα και των ιδιοκτητών του

ποιίας, ενώ με ειδικά μηχανήματα εμπλούτιζε άργιλο με σκόνη από ψημένα κεραμίδια και τούβλα.

Μετά το θάνατο του Ευσταθίου Δηλαβέρη το 1932, ο γιος του Κρίτων (νυμφευμένος με την Αθηνά, αδελφή της Κατίνας Παξινοπού και κόρη του μεγάλου αλευροβιομήχανου Κωνσταντόπουλου), αποφασίζει να επεκτείνει τις δραστηριότητές του, κατασκευάζοντας ένα νέο εργοστάσιο πλινθοκεραμοποιίας το 1935 στην Κοκκινιά, το οποίο λειτούργησε μέχρι και τα τέλη της δεκαετίας του 1970.

Πολλά δημόσια κτίρια είχαν πλακοστρωθεί με τις πλάκες Δηλαβέρη, όπως το Νοσοκομείο Ευαγγελισμός, το Στρατιωτικό Νοσοκομείο, η Ιερατική Σχολή, το Αμαλίο Ορφανοτροφείο, η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, το Νοσοκομείο Παιδών, το κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στον Πειραιά, το Ζάνναιο Νοσοκομείο, η Βασάνειος Ναυτική Σχολή, το Ακταίον στο Φάληρο, το Μουσείο των Δελφών, το Βαλλειάνειο Νοσοκομείο Κεφαλληνίας, το Νοσοκομείο Ζακύνθου και πολλά άλλα.

Πρόκειται για το μεγαλοπρεπές κτίριο τουβλινής δομής που βρίσκεται πίσω από το Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας-Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων». Η κατάστασή του σήμερα, δυστυχώς, παραμένει τραγική και μέρα με τη μέρα γίνεται τραγικότερη, παρότι ανά περιόδους, που κατά τη γνώμη μας εκμεταλλεύονται επικοινωνιακά πότε οι μεν και πότε οι δε, το θέμα αναθεματίζεται. Ένα από αυτά τα βαρύγδουπα και πολλά υποσχόμενα που συνέβησαν ήταν και η κίνηση της Δημοτικής αρχής το 2007. Το παρακάτω κείμενο είχε αναρτηθεί από το Γραφείο Τύπου του δήμου Νίκαιας στις 14 Αυγούστου 2007:

«Το οικόπεδο Δηλαβέρη ανήκει στο λαό της Νίκαιας!»

Με τη συμμετοχή εκατοντάδων κατοίκων της πόλης και με την πρωτοβουλία του Δήμου, ένας από τους μεγάλους ελεύθερους χώρους της Νίκαιας, άρχισε να αξιοποιείται προς όφελος της πόλης και των κατοίκων της.

Η Δημοτική Αρχή με συνεργεία του Δήμου και με τη συμμετοχή κατοίκων και μαζικών φορέων της πόλης, έκαναν το πρώτο βήμα για να αποδοθεί το οικόπεδο Δηλαβέρη στον Δήμο και να διαμορφωθεί για ελεύθερη χρήση από τους κατοίκους της Νίκαιας.

Κατά την πρώτη ημέρα των κινητοποιήσεων του Δήμου, γκρεμίστηκαν τα συρματοπλέ-

ματα του οικοπέδου, απομακρύνθηκαν μπάζα, ογκώδη αντικείμενα και μεγάλος όγκος σκουπιδιών. Ο χώρος επιστρώθηκε με χώμα και έγινε δεντροφύτευση, από τους μαζικούς φορείς της πόλης. Στη συνέχεια ο χώρος από εγκαταλελειμμένος σκουπιδότοπος που ήταν, πήρε ζωή με το λαϊκό γλέντι που έστησαν οι κάτοικοι.

Κατά την ομιλία του ο Δημάρχος Νίκαιας, Στέλιος Μπενετάτος, ανέφερε ότι το οικόπεδο Δηλαβέρη ήταν μόνο η αρχή και ότι Δήμος και κάτοικοι διεκδικούν όλους τους ελεύθερους χώρους της πόλης για αξιοποίηση προς όφελος των δημοτών βάζοντας φρένο σε όποιον θεωρεί ότι οι ελεύθεροι χώροι των πόλεων είναι πρόσφορο έδαφος για επιχειρηματική δραστηριότητα.

Κατά την κατάληψη και αξιοποίηση του χώρου στο οικόπεδο Δηλαβέρη ψηφίστηκε ομόφωνα το παρακάτω ψήφισμα:

«Ψήφισμα του Δήμου Νίκαιας, των μαζικών φορέων και των κατοίκων της πόλης.

Σε μια εποχή που τα δάση καίγονται, οι παραλίες εκποιοούνται, οι ελεύθεροι χώροι παραδίδονται στο ιδιωτικό κεφάλαιο για εμπορική χρήση, εμείς οι κάτοικοι και οι φορείς της πόλης απαιτούμε:

1. Να προχωρήσει η Κυβέρνηση και το ΥΠΕΧΩΔΕ στην άμεση ολοκλήρωση της χρηματοδότησης για την απαλλοτρίωση του χώρου του «Δηλαβέρη»

2. Καλούμε του δημότες, τους εργαζόμενους, τη νεολαία της πόλης να περιφρουρήσουν το χώρο του «Δηλαβέρη» και να το αναπτύξουν δημιουργικά προς όφελός τους

3. Προειδοποιούμε σε κάθε κατεύθυνση: οι ελεύθεροι χώροι της πόλης μας θα μείνουν για χρήση στους δημότες και όσους απεργάζονται σχέδια εμπρορευματοποίησης τους καλό θα είναι να παραιτηθούν από αυτά

4. Ο λαός της Νίκαιας έχει και εμπειρία από αντίστοιχους αγώνες και θέληση που εκφράστηκε με πολλούς τρόπους για να κατακτήσει ελεύθερους χώρους που δικαιούται, και αυτό πρέπει να το ξέρουν καλά όσοι βλέπουν κέρδος από την αναπνοή μας και όσοι τους στηρίζουν».

Ύστερα από σχετική έρευνα στην περιοχή, κάτοικοι μας εκμυστηρεύτηκαν πως η όλη εκδήλωση είχε να κάνει με την συμβολική φύτευση 10-15 δενδρυλλίων και το ψήσιμο ορισμένων λουκάνικων. Αναζητώντας κάτι

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΕΡΑΜΟΠΟΪΑΣ
ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Κ. ΔΗΛΑΒΕΡΗ
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΤΑ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Αρξάμενης της λειτουργίας των νέων μηχανημάτων και κλιβάνων και εφαρμοσθεισών νέων συστημάτων, εις τα όποια κατέληξαν μακρότατοι δοκιμαί, η ποιότης των προϊόντων Δηλαβέρη έφθασεν εις την πλήρη τελειότητα.

Ίδου τα κυριώτερα χαρακτηριστικά της ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΚΕΡΑΜΟΥ Δηλαβέρη.

Αερίων εύθυραμμοις και τελεία εφαρμογή των κεράμων.
Τελεία έφηρος (ψήσιμο) και όμοιογένεια ύλικού.
Όμοιομορφος γλυκύτετος χρωματισμός.
Καλλιαρχική εμφάνις εκάστης κεράμων.
Αφωρος εις πάσαν λεπτομέρειαν εκτέλεις των κεράμων, εκάστη των οποίων φαίνεται ως ιδιαίτερος περιποιημένον κομφοτένημα.
Έξοχος στερότης εν συνδυασμῶ με τὸ πλεονέκτημα της διαφωρότητας.
Ή πόροδος τοῦ χρόνου οὐδέμιν ἀπολύτως ἐπιφέρει ἀλλοίωσιν εις τὰ κεράμων Δηλαβέρη.

Τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα ἔχουσι καὶ αἱ κέραμοι Ἑλληνικοῦ τύπου ὡς καὶ τὰ τρυπητὰ τούβλα, ἀποτελούμενα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τοῦ ἴδιου ἔξοχου καὶ τελείως ἔφημένον ὁμοιογενῆς ύλικόν καὶ συνεπῶς κατέλληλα διὰ κτίσιμον καὶ πάσαν σχετικὴν χρῆσιν.

Πλήν της τελειοποίησεως της ποιότητος, ἥτις ἄλλως τε καὶ πρότερον ἦτο ἐκ παραδόσεως πάντοτε ἀνώτερα, κατωρθάθη διὰ τοῦ ΤΡΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ σημαντικὴ ἐλάττωσις τῶν τιμῶν, εις τρόπον ὥστε ἀπὸ ἐφέτος τὰ προϊόντα Δηλαβέρη

ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΑΞΥΝΑΓΩΝΙΣΤΑ

Αἱ κέραμοι Δηλαβέρη τιθεμένων εις οἰκονομικὴν εὐεχέτην προσόδου εις αὐτὴν ΠΑΟΥΣΙΑΝ ΕΜΦΑΝΙΣΙΝ ἐν συνδυασμῶ με τὸν εὐχάριστον τόνον της καλλιοθησίας, ἁρμονίας καὶ ἐπιβλητικότητος τὴν ὁποίαν ἔχουσι

ΜΟΝΟΝ ΑΙ ΚΕΡΑΜΟΙ ΔΗΛΑΒΕΡΗ

ΠΡΑΤΗΡΙΑ : Ἐν Πειραιεὶ ὁδὸς Ἁγίου Διονυσίου. Ἄριθ. τηλεφώνου 7-65.
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ : Ἐν Πειραιεὶ ὁδὸς Θηβῶν (Λεύκα). Ἄριθ. τηλεφώνου 4-72.

Διαφημιστικὴ ἀφίσα του εργοστασίου τὴν ἐποχὴν της ὁδοῦ του

παιλιότερο, ανακαλύψαμε πως ύστερα από τη συγκεκριμένη δράση και την απομάκρυνση των τηλεοπτικών συνεργείων, το οικόπεδο είχε παραδοθεί και πάλι στο έλεος του Θεού. Πριν ελάχιστα μόνο χρόνια η κατάσταση του κτίσματος ήταν πολύ καλύτερη, αλλά δυστυχώς η απουσία φύλαξης, φροντίδας και αγάπης, έφεραν το παλιό εργοστάσιο στην κατάσταση που μας καταμαρτυρούν οι φωτογραφίες.

Σε αντιπράθεση όλων αυτών, εμείς έχουμε να σας παρουσιάσουμε κάτι που μόνο να το ζηλέψουμε μπορούμε. Αυτό δεν είναι άλλο από το Βιομηχανικό Μουσείο Πλινθοποιίας «Τσαλαπάτα» στον Βόλο.

Η ιστορική σημασία του εργοστασίου, η ανάγκη διατήρησης της βιομηχανικής κληρονομιάς, αλλά και η κεντρική του θέση στον ιστό της πόλης, συνετέλεσαν στην απόφαση της Δημοτικής αρχής του Βόλου να επιλεγεί το συγκρότημα ως επίκεντρο των παρεμβάσεων αναβάθμισης της συνοικίας των Παλαιών μέσω της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Urban.

Στα πλαίσια του προγράμματος Urban, το εργοστάσιο αγοράστηκε από τον Δήμο Βόλου το 1995 και χρηματοδοτήθηκε η αποκατάσταση των κτιρίων και η ένταξη σε αυτά νέων χρήσεων για τη δημιουργία ενός σύγχρονου πολυδύναμου πολιτιστικού κέντρου, αφιερωμένου στη βιομηχανική και χειροτεχνική παράδοση και την καλλιτεχνική δημιουργία, το

οποίο περιλαμβάνει:

1. Μουσείο Βιομηχανικής Ιστορίας
2. 20 χειροτεχνικά εργαστήρια, εκθετήρια και μικρά εμπορικά καταστήματα για παραδοσιακά προϊόντα της περιοχής.
3. Χώρους εκθέσεων και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, βιβλιοθήκη, αίθουσα video-wall και κινηματογράφο.
4. Χώρους αναψυχής (καφέ, εστιατόριο, ουζερί)

Σας συνιστούμε ανεπιφύλακτα να το επισκεφτείτε. Πρόκειται για ένα από τα πιο αξιόλογα βιομηχανικά μουσεία της χώρας, που βρίσκεται μέσα σε έναν πραγματικά θαυμάσιο χώρο. Ας ελπίσουμε πως κάποτε, κάποια Δημοτική αρχή στη Νίκαια, θα μπορούσε να έχει ελάχιστη από την αγάπη που έχει για την κληρονομιά της η Δημοτική αρχή του Βόλου.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η δημοτική αρχή της Νίκαιας, αφού πρώτα συστηματικά υπονόμωσε και εγκατέλειψε τον χώρο, έχει προχωρήσει σε κατεδάφιση όποιου κτιρίου την εμποδίζει, παρουσιάζοντάς το ως ακατάλληλο, επικίνδυνο και κατεδαφιστέο για το μεγαλεπήβολο σχέδιό της που δεν είναι άλλο από την εγκατάσταση στο οικόπεδο γηπέδων 5x5. Δυστυχώς για το ιστορικό κτίριο, ο χώρος αυτός βεβηλώνεται καθημερινά από ανθρώπους και φορείς που θέλουν να τον εκμεταλλευτούν «εν αγνοία» ακόμα και τον ιδιοκτητών του. Θα επανέλθουμε...



Κατεδάφιση προ των πυλών



Κι όμως υπάρχει ελπίδα



Το εργοστάσιο Δηλαβέρη σήμερα



Οι εσωτερικοί χώροι του εργοστασίου σήμερα



Η λεηλασία του εργοστασίου



DMAN - MARINE

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΗΣ
ΜΗΧΑΝΕΣ - ΓΕΝΗΤΡΙΕΣ

ΓΝΗΣΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ
ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ
ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΑΡΚΕΣ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΜΗΧΑΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

website: www.dman-marine.gr, e-mail: dman-mar@otenet.gr, τηλ.: 6980 249559